

De invloed van Napoleon in de Zuidelijke Randstad

Van Rotterdam tot Den Haag en alles eromheen

Napoleonroute I

7 etappes Delft-Schipluiden-Maassluis-Brielle-Rockanje-Hellevoetsluis-Geervliet-Vlaardinggen

Historie - Stad - polder - haven - zee - strand - rivier - kanaal

Fiets dwars door de Zuidelijke Randstad langs prachtige plekken en steden over wegen die al in 1800 in opdracht van Napoleon zijn aangelegd. Tijdens de Franse Tijd heeft Napoleon Bonaparte de zogenaamde 'Route Imperiales' aangelegd, ook wel aangeduid als de eerste Rijkswegen van Nederland. Deze wegen bestaan nog steeds en je kunt hier over fietsen, wandelen en autorijden. Ze worden meestal aangeduid als: Rijksweg, omdat ze destijds met klinkers waren geplaveid. Waan je in de 18e eeuw tijdens de Franse overheersing, zie wat er vandaag de dag nog steeds zichtbaar is en fiets de route die Napoleon heeft gereden. Kies je startpunt bij het adres van je keuze en fiets de etappe die erbij hoort. Knoop etappes aan elkaar voor een langere fietstocht of plan een weekend en fiets de hele route.

De omgeving rond Den Haag en Rotterdam kent veel historie en erfgoed in authentieke Hollandse dorpen en steden met veel monumentale gebouwen waar de tijd van weleer nog steeds zichtbaar is en te bezoeken zijn. Na de inval van de Fransen in 1795 veranderde de Republiek der Verenigde Nederlanden in de Bataafse Republiek en zijn er naast het wegen-net ook een aantal regels en wetten ingevoerd, ook wel de 'Code Napoleon'.

Tijdens deze route ontdek je echte parels die het uitzoeken waard zijn, kom je meer te weten over onze eigen geschiedenis en wat Napoleon heeft veranderd.

Fiets deze route, geniet van de steden en dorpen, van de unieke plekken en monumentale gebouwen die in een stedelijke, groene of waterrijke omgeving gelegen zijn.

Themaroutes

Dwars door het gebied lopen de Zuidelijke Randstad themaroutes. Dit zijn recreatieve thema-fietsroutes die belangrijke plekken in de verschillende gemeenten met elkaar verbinden.

Knooppunten

De routes zijn gebaseerd op het fietsknooppuntennetwerk. Naast de kaart wordt een kort overzicht gegeven van de te fietsen knooppunten per etappe. Handig om bij je te hebben!

Hoe lang doe je over een etappe?

Er is gerekend met een fietssnelheid van 16 km per uur. Dat is langzamer dan een sportieve fietser op een goede fiets (18 km per uur) en sneller dan een rustige fietser op een stadsfiets (12-15 km per uur). Een gezin met kleine kinderen fietst ongeveer 12 km per uur.

55 56

Hoe gebruik je de routes en etappes?

De fietsroute Napoleon bestaat uit twee verschillende rondes die met elkaar zijn verbonden.

Kies het adres dat je wilt bezoeken en de etappe die erbij hoort. Je kunt bij elk adres starten en zelf kiezen hoe ver je wilt fietsen. Let op: het parkeren van de auto is niet altijd mogelijk op de locatie zelf. Je kunt de etappe ook in tegengestelde richting fietsen door de knooppuntenreeks om te draaien.

Daarnaast zijn op de kaarten ov-stations (trein en metro) en Toeristische overstappunten (TOP's) afgebeeld. Dit zijn goede startpunten als je met de auto komt en verder wilt fietsen.

	A	Het Arsenaal
Etappe 1		
52	Korte Geer 1 2611 CA Delft	Open: kijk op de website www.arsenaaldelft.nl

In de tijd dat Napoleon Bonaparte het bewind voerde in Nederland had Het Arsenaal (vanaf de 17e eeuw tot een aantal jaar terug 'Het Armamentarium') de functie van opslagplaats. Militair materiaal was hier opgeslagen om snel van Delft, via de Schie naar Delfshaven, naar strategische plekken aan Hollandse grenzen vervoerd te kunnen worden. Waaronder naar vestingstad Brielle en Hellevoetsluis, waar zich de belangrijkste legerplaats en marinehaven van het Koninkrijk Holland bevond. Je kunt Het Arsenaal nog steeds bezichtigen. Het is de locatie waar horeca, een hotel, toerisme en cultuur, kunst en vermaak samenkomen.

Het Arsenaal aan de buitenkant.

	B	Goudsteen 4
Etappe 2		
38	Goudsteen 4 3142 CA Maassluis	Open: 24/7 www.ervaarmaassluis.nl

De weg bij Goudsteen 4 in Maassluis is een bijzonder plekje midden in het maritiem historisch stadshart. De weg maakte vroeger deel uit van Rijksweg nummer 4, twee eeuwen geleden aangelegd in opdracht van de enige echte Napoleon Bonaparte. Deze weg was een deel van de meest westelijke van twee snelle routes van de regeringscentra in de noordelijke Nederlanden naar Brussel en naar Parijs, het hoofdkwartier van de keizer.

Het Arsenaal aan de buitenkant.

	TIP	Een lunch van bonen met peterseliesaus
52	Oude Delft 95 2611 BD Delft	Open: aan de buitenkant te bezichtigen

In 1810 stuurde Napoleon zijn broer Lodewijk, Koning van Holland, weg en lijfde Nederland in bij het Franse Keizerrijk. Hij vond het belangrijk om alle delen van zijn keizerrijk te bezoeken. Daarom bezocht hij op 25 oktober 1811 Delft. Het stadsbestuur onthaalde de keizer feestelijk. Er werd 2.100 gulden uitgegeven aan versieringen, voor die tijd een hele som geld. In het gebouw van de fundatie van Renswoude aan de Oude Delft 95 (tegenwoordig Unesco-IHE) werden Napoleon en zijn vrouw op een lunch getrakteerd. Volgens de overlevering kreeg de keizer onder meer witte bonen in peterseliesaus voorgeschoteld.

	TIP	Allereerste stadsplattegrond 1821, dankzij Napoleon
38 40	Museum Maassluis Zuidelijk 16-18 3143 AS Maassluis	Open: di-zo 14-16 uur www.museummaassluis.nl

Napoleon heeft veel veranderingen doorgevoerd. Maassluis heeft zijn allereerste nauwkeurige stadsplattegrond uit 1821 te danken aan de invoering van het kadaster. Ook de invoering van achternamen en burgerlijke stand was ingrijpend: tot dan toe trouwde men alleen voor de kerk, niet voor de gemeente. Het raadplegen van het stadsarchief, op zoek naar voorouders, is tegenwoordig mogelijk dankzij de instellingen van Napoleon. Maassluis heeft het oudste bevolkingsregister van Nederland (1767).

Maritiem historisch stadshart Maassluis.

TIP Vestingstad Brielle

Etappe 3

31	Turfkade 14 3231 AR Brielle	Open: altijd www.beleefbrielle.nl
----	--------------------------------	--

Brielle is een vestingstad. Dat is te zien aan de muren, wallen, bastions en andere verdedigingswerken die de stad omringen en die de burgers door de eeuwen heen hebben beschermd tegen indringers die probeerden om Nederland te veroveren. In Brielle zijn vele bezienswaardigheden uit de tijd van Napoleon te ontdekken, zoals: De Markt, De Waag, De Provoost en in Historisch Museum Den Briel 'De Tachtigjarige Oorlog'.

Ontdek Bastion V op de stadswallen van Brielle.

TIP 't Veer in de Buitenhaven

Etappe 3

40 96	Veerstraat Zuidzijde 3142 GG Maassluis	Open: ma-za 06.10-23.10 uur, zo 07.10-23.10 uur www.blueamigo.com
--------	---	---

Dit veer over het Scheur tussen Maassluis en Rozenburg was vroeger de verbinding om vanuit Delft naar Brielle, een bekende handelsplaats, te komen.

TIP Een beker jenever met een oranje lint

Etappe 3

31	Sint Catharijnehof 1 3231 XS Brielle	Open in zomerseizoen: ma-za 10.30-16.30 uur www.catharijnekerk.nl
----	---	---

Brielle heeft zich in het verleden twee keer van een buitenlandse bezetter bevrijd: eerst in 1572 van de Spanjaarden en daarna in 1813 van de Fransen. Het verhaal gaat dat op 15 november 1813 in een Briels café een beker jenever met een oranje lint rond ging (te bezichtigen in Historisch Museum Den Briel). Nog geen twee weken later verjoegen de Briellenaren de Franse militairen, daarom wappert elk jaar op 1 december de vlag op de toren van de St. Catharijnekerk.

Vestingwerken in Brielle.

TIP **C** Bastion V

Etappe 3

31	Vestingwallen Brielle p/a J. de Klerkstraat 44, Brielle	Open: ma-zo 10-16 uur www.levedevestingbrielle.nl
----	--	---

In deze voormalige remise, een opslagplaats, zijn twee prachtige wandschilderingen te zien van De Verbeelders. Jan van Onselen en Nico Smit hebben deze impressie van de Franse Tijd vervaardigd, die door een audiovisuele presentatie van het Historisch Museum Den Briel wordt ondersteund. In dit museum kun je alles ontdekken over de bevrijdingen van Brielle. Het museum is gelegen in het midden van de vestingstad.

Bekijk de St. Catharijnekerk (Brielse Dom) en beklim de toren.

Maak kennis met Napoleon Bonaparte

Napoleon Bonaparte wordt in 1769 geboren op het Franse eiland Corsica. Hij is van adel en kan mede daardoor studeren aan de militaire academie. Op 16 jarige leeftijd wordt hij benoemd tot tweede luitenant. Na de Franse Revolutie, waarbij de koning zijn macht verliest, wordt Napoleon steeds populairder.

In 1779 kroont hij zichzelf tot keizer. Hierna probeert hij zijn rijk groter te maken. In verschillende landen vechten de troepen van de Franse keizer. Ook in Nederland, net als België, en delen van Italië. Uiteindelijk worden deze allen ingenomen. De populariteit van Napoleon neemt snel af vanwege de vele regels en het geweld. In 1815 wordt hij verslagen bij de slag van Waterloo.

In Nederland heeft Napoleon vele veranderingen ingevoerd, zoals de invoering van achternamen, standaardmaten, straatnamen, het wegstelsel, rechts rijden en niet de minst belangrijke; een wijziging van de Rechterlijke macht.

Keizer Napoleon Bonaparte tijdens een van zijn vele veldtochten.

TIP **D** Noorddijk: bolwerk van bivakkerende militairen

Etappe 4

03 13	Noorddijk 1-9 3235 NP Rockanje	Open: 24/7 www.voornewiki.nl
--------	-----------------------------------	--

In juni 1789 brak in Parijs de Franse Revolutie uit en het volk wilde 'Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap' ook naar andere landen brengen. Nadat het Franse leger in januari 1795 het land bezette en de Bataafse Republiek had uitgeroepen, begonnen de Fransen het land ingrijpend te moderniseren. Op Voorne-Putten verbleven soms honderden militairen. Vanaf augustus 1801 bivakkeerden er 850 (in 1802 zelfs 1.200) Franse soldaten maandenlang in tenten langs de Noorddijk.

Bezoek de oude marinebasis met Droogdok Jan Blanken en beleef de tijd van toen.

Napoleonroute I

E **Haven van Hellevoetsluis**

Etappe 5

23 25	Oostkade 62 3221 AK Hellevoetsluis	Open: 24/7 : www.stadsmuseumhellevoetsluis.nl
---------------------	---------------------------------------	--

Op 4 oktober 1811 bracht keizer Napoleon Bonaparte tijdens zijn rondreis door Nederland ook een bezoek aan Hellevoetsluis. Zijn jacht verscheen onaangekondigd voor de haven, zodat de hele vesting zich in allerijl voorbereidde om hem op plechtige wijze binnen te halen. De kanonnen vuurden saluutschoten, de kerkklokken werden geluid en de vlaggen in de scheepsmasten gehesen.

TIP **Droogdok Jan Blanken**

Etappe 6

25	Dokweg 5 3221 AE Hellevoetsluis	Open: ma-vr 10-17 uur+1 apr-31 okt za-zo 13-16.30 uur www.droogdok.nl
-----------	------------------------------------	---

Op 4 oktober 1811 inspecteerde Napoleon de marinebasis van Hellevoetsluis die enkele jaren eerder onder leiding van Jan Blanken was vernieuwd. Onderdeel daarvan is Het Droogdok Jan Blanken. Inspecteer ook zelf deze marinebasis. Het bezichtigen waard!

De keizer bekeek de werf, de haven, het droogdok, de vaartuigen en vestingwerken nauwkeurig en was er zeer over te spreken. Bij zijn vertrek stonden de kaden vol mensen. Onder het geroep "leve de Keizer, leve de grootste held der wereld" en kanongebulder werd Napoleon de haven uitgeroeid en vervolgde hij zijn tocht naar Dordrecht.

F **Rijkstraatweg Hellevoetsluis**

Etappe 6

25 33	Rijksstraatweg 4 – 329 3221 AK Hellevoetsluis	Open: 24/7 www.rijksstraatwegen.nl
---------------------	--	--

Openbare wegen (heerwegen in Nederland) bestaan er al sinds Karel de Grote (koning 768-814). De eerste die een plan opstelde voor de classificatie van alle wegen in zijn rijk was Napoleon (1811). Wegen werden ingedeeld in drie klassen. Het ging om deels al bestrate wegen en, zeker in Nederland, om nog te bestraten wegen. Interessant feit: de Rijksstraatweg naar Hellevoetsluis was tot 1901 een tolweg waarbij je op diverse plekken moest betalen voor doorgang.

Het oude stadhuis van Geervliet in volle glorie.

G **Museum Stadhuis Geervliet**

Etappe 6

43	Kaaistraat 2 3211 AP Geervliet	Open: za 10-17 uur en zo 13-17 uur www.oudgeervliet.nl
-----------	-----------------------------------	--

In 1810 reorganiseert Napoleon de rechtspraak. Er kwam een eind aan de vele regionale rechtbanken. Zo ook aan de Hoge Vierschaar van Putten die bijeen kwam in het Hof van Putten, het vroegere kasteel in Geervliet. Dit had daarna geen functie meer en werd in 1819 door Domeinen verkocht. De wapenpanelen uit de grote zaal zijn nu al 200 jaar te bewonderen in de raadzaal van het stadhuis van Geervliet. Ze mogen niet worden verwijderd en geven het interieur iets van de grandeur uit het verleden van Geervliet.

Ontdek de gezellige haven van Vlaardingen.

H **Stadsarchief Vlaardingen**

Etappe 7

76 72	Plein Emaus 5 3135 JN Vlaardingen	Open: di, do, vr 10-17 uur, reserveren: 010-284 49 99 www.geschiedenisvanvlaardingen.nl
---------------------	--------------------------------------	---

Sinds 1806 regeert Napoleon over bijna heel Europa, maar verliest in 1814 van andere legers en werd verbannen naar Elba. Begin 1815 ontsnapte hij en had al snel weer een leger van 250.000 man. In België stuitte hij op het leger van Pruisen, Engelsen en Nederlanders (Slag bij Waterloo, 18 juni 1815). Vlaardingen was de eerste Nederlandse stad die geld inzamelde en hulpgoederen naar het zuiden stuurde om 'de gekwetste verdedigers van ons vaderland' te steunen. 28 Vlaardingens vochten mee bij Waterloo.

Colofon
Dit is een uitgave van de 23 gemeenten van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag samen met Krimpenerwaard en Hoeksche Waard die met elkaar samenwerken om het fietsen te stimuleren en zo de bekende en minder bekende mooie plaatsen van de regio te ontdekken. Met dank aan de medewerking van de historische verenigingen en archivariissen in de metropoolregio Rotterdam-Den Haag.

Conceptontwikkeling en projectmanagement
De Rode Draad
Ontwerp en opmaak
Rep-Id Design, René Hofman
Basiskaart Provincie Zuid-Holland
Fotografie Beeldkracht, Ervaar Maassluis, Esther
Fotografeert, FotoFie Sophia van der Kaaden, Michael Kooren, Marketing OP Voorne-Putten, Frans Meijdam, Martine Oudshoorn, De Verbeelders (Sander Schenkel, Nico Smit), Visit Delft

Etappe 1	Stadsarchief Vlaardingen - Arsenaal Delft
🕒 01:01 uur	📏 16,3 km
Vlaardingen - Delft	
🚶 72 🚶 67 🚶 80 🚶 81 🚶 63 🚶 59 🚶	
🚶 58 🚶 57 🚶 01 🚶 52 🚶	

Etappe 2	Het Arsenaal – Goudsteen
🕒 00:56 uur	📏 15,1 km
Delft - Maassluis	
🚶 52 🚶 85 🚶 53 🚶 56 🚶 60 🚶 33 🚶 34 🚶 39 🚶 38 🚶	

Etappe 3	Goudsteen – Bastion V
🕒 00:51 uur	📏 13,7 km
Maassluis - Brielle	
🚶 38 🚶 40 🚶 96 🚶 98 🚶 97 🚶 29 🚶 30 🚶 31 🚶	

Etappe 4	Bastion V - Noorddijk Rockanje
🕒 00:44 uur	📏 11,7 km
Brielle - Rockanje	
🚶 31 🚶 07 🚶 06 🚶 05 🚶 04 🚶 03 🚶 13 🚶	

Etappe 5	Noorddijk Rockanje - Haven Hellevoetsluis
🕒 00:48 uur	📏 12,8 km
Rockanje - Hellevoetsluis	
🚶 13 🚶 14 🚶 15 🚶 20 🚶 21 🚶 22 🚶 23 🚶	

Etappe 6	Haven Hellevoetsluis - Museum Stadhuis Geervliet
🕒 01:09 uur	📏 18,5 km
Hellevoetsluis - Geervliet	
🚶 23 🚶 25 🚶 47 🚶 33 🚶 34 🚶 37 🚶 36 🚶 35 🚶 39 🚶 43 🚶	

Etappe 7	Museum Stadhuis Geervliet - Stadsarchief Vlaardingen
🕒 01:23 uur	📏 22,2 km
Geervliet - Vlaardingen	
🚶 43 🚶 24 🚶 23 🚶 04 🚶 80 🚶 81 🚶	
🚶 82 🚶 05 🚶 06 🚶 09 🚶 77 🚶 76 🚶	

Legenda		
📍 01	Knooppunt	🌳 Bos/natuurgebied
📍 01	Start-/eindpunt etappe	🏖️ Duin/strand
🚶	Fietsroute/etappe	💧 Water
🚶	Geen knooppuntenroute	🏘️ Stedelijk gebied
📍	Bezienswaardige locatie	🏢 Bedrijventerrein
📍 TOP	Toeristisch OverstapPunt	💰 Kassen
🚶	Treinstation	🌳 Natuurgebied
🚶	Metrostation	🏖️ Strand
🚶	Spoorlijn	🏛️ Museum
🚶	(Fiets)veerpont	🏛️ Historisch centrum/ Rijksmonument(en)
🚶		🚶 Haven
🚶		🚶 Schepen
🚶		🚶 Vuurtoren
🚶		🚶 Vesting
🚶		🚶 Eten en drinken
🚶		🚶 Winkelen
🚶		🚶 Rondleidingen
🚶		🚶 Wandelroutes
🚶		🚶 Fietsroutes
🚶		🚶 Geen knooppuntenroute
🚶		🚶 Parkeren
🚶		🗨️ Locatie Tip

